

ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ψ-3619	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο και εξής
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ		
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Παρασκευή Καρακούλα		
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	Συμβασιούχος Κλινικής Ψυχολογίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, αναζήτηση και μελέτη βιβλιογραφίας, σύνθεση, παρουσίαση και σύνταξη τελικής σεμιναριακής εργασίας.	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανάπτυξης δεξιοτήτων (Σεμινάριο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες Προσωπικότητα και ατομικές διαφορές (ως προαπαιτούμενη γνώση) Ψυχοπαθολογία ενηλίκων (ως προαπαιτούμενη γνώση)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=941		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Βασικός στόχος του σεμιναρίου είναι η βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη θεμάτων που σχετίζονται με την κλινική ψυχολογία των εξαρτήσεων.

Ειδικότερα, επιδιώκεται η σε βάθος κατανόηση των κλινικών θεωριών για την εξάρτηση και η μελέτη ειδικών θεμάτων της εξάρτησης.

Μετά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου, οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει μια καλή κλινική κατανόηση για την εξαρτητική διαδικασία και για ειδικά θέματα της κλινικής της εξάρτησης. Θα είναι επιπλέον σε θέση να αναζητούν βιβλιογραφία, να παρουσιάζουν δεδομένα και να συγγράφουν μια συνθετική εργασία.

Με το πέρας του μαθήματος αναμένεται οι φοιτητές/τριες να:

- Κατανοούν την εξάρτηση ως πολυπαραγοντικό βιοψυχοκοινωνικό φαινόμενο
- Κατανοούν τους ενδοψυχικούς μηχανισμούς που διέπουν την εξαρτητική διαδικασία
- Αναγνωρίζουν πώς επιδρούν ζητήματα ιδεολογίας στις κλινικές πρακτικές της απεξάρτησης
- Να έχουν ερευνήσει βιβλιογραφικά ένα θέμα της επιλογής τους από το πεδίο της κλινικής των εξαρτήσεων και να έχουν συνθέσει, παρουσιάσει και συγγράψει μια

σεμιναριακή εργασία

- Κατανοούν τη σχέση της εξάρτησης από ψυχοτρόπους ουσίες με τους συμπεριφορικούς εθισμούς και με άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές
- Διακρίνουν τις βασικές ομοιότητες των ατόμων και συστημάτων που εμφανίζουν κάποιας μορφής εξάρτηση, όπως και τη μεγάλη ετερογένειά τους

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, γνώσεων και πληροφοριών
- Συνεργασία με συμφοιτητές/τριες για την εκπόνηση της εργασίας
- Παρουσίαση μιας εργασίας
- Οργάνωση και συγγραφή μιας σεμιναριακής εργασίας

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ψυχαναλυτικές προσεγγίσεις της εξάρτησης
- Συστημικές προσεγγίσεις της εξάρτησης. Εξάρτηση και οικογένεια.
- Άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις: γνωσιακή-συμπεριφορική, υπαρξιακή κλπ.
- Διαγνωστική επικάλυψη της εξάρτησης με:
  - ο Ψυχώσεις
  - ο Διαταραχές Προσωπικότητας
  - ο Συναισθηματικές διαταραχές
  - ο Διαταραχές πρόσληψης τροφής
  - ο Άλλους εθισμούς
- Εξάρτηση και εφηβεία
- Η εξαρτημένη γυναίκα/μητέρα
- Η ελληνική πραγματικότητα: επιδημιολογία/ νόμος/ υπηρεσίες/ οικονομική κρίση
- Εξάρτηση και κοινωνικός αποκλεισμός (μετανάστευση/φυλακισμένοι κλπ.)
- Άλλες εξαρτήσεις: διαδίκτυο, φαγητό, τζόγος. Οι νέο-ανάγκες.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Διαλέξεις και παρουσιάσεις εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία. Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-learn.		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητες Μαθήματος	Φόρτος Εργασίας	ECTS Μονάδες
	Διαλέξεις	12 ώρες, (4 διαλέξεις x 3 ώρες)	0,48

	Βιβλιογραφική έρευνα	15 ώρες	0,60
	Ανεξάρτητη μελέτη και συγγραφή της εργασίας	70 ώρες	2,80
	Προετοιμασία για παρουσίαση εργασίας	20 ώρες	0,80
	Προφορική παρουσίαση εργασιών των φοιτητών/τριών	27 ώρες	1,08
	Σύνολο	150 ώρες	6,00
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική.</p> <p>Τελική εργασία (Έκτασης περίπου 8000 λέξεων, 80%).</p> <p>Παρουσίαση και συζήτηση των εργασιών εντός μαθήματος (20%).</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας του μαθήματος που φιλοξενείται στην πλατφόρμα e-learn.</p>		

5 ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Khatntzian, E. J. & Albanese, M. J. (2008). *Understanding addiction as self-medication: Finding hope behind the pain*. Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Khantzian, E.J. (1987). A Clinical Perspective of the Cause-Consequence Controversy in Alcoholic and Addictive Suffering. *Journal of the American Academy of Psychoanalysis*, 15(4), 521-537.

Κασσέρη & Αυδή (2008). Ουσιοεξάρτηση, ταυτότητα και φύλο: αφηγηματική μελέτη μιας περίπτωσης. *Hellenic Journal of Psychology*, 5(1), 1-32.

Kohut, H. (1977). Preface. In J. D. Blaine & D. A. Julius, *Psychodynamics of drug dependence* (National Institute of Drug Abuse, Research Monograph Series 12, pp vii-ix). Washington DC: U.S. Government Printing Office.

Krystal, H. (1977). Self- and object- representation in alcoholism and other drug dependence: Implications for therapy. In J. D. Blaine & D. A. Julius, *Psychodynamics of drug dependence* (National Institute of Drug Abuse, Research Monograph Series 12, pp. 88-100). Washington DC: U.S. Government Printing Office.

Λιάππας, Ι. Α. & Πομίνοι, Β. (2004). *Ουσιοεξάρτηση: Σύγχρονα θέματα*. ΙΤΑΚΑ – Ελληνικό Τμήμα.

Μάτσα, Κ. (2001). *Ψάξαμε ανθρώπους και βρήκαμε σκιές... Το αίνιγμα της τοξικομανίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.

McDougall, J. (2002). Addiction: a psychosomatic solution. *International Congress Series*, 1241, 345–351.

Πουλόπουλος, Χ. (2011). *Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις*. Αθήνα: Τόπος.

Ulman, R. B. & Paul, H. (2006). *The self psychology of addiction and its treatment: Narcissus in Wonderland*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Verheul, R. (2001). Co-morbidity of personality disorders in individuals with substance use disorders. *European Psychiatry*, 16(5), 274-282.

Wurmser, L. (1974). Psychoanalytic considerations of the etiology of compulsive drug use. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 22, 820-843.

Ζαφειρίδης, Φ. (2009). *Εξαρτήσεις και κοινωνία. Θεραπευτικές κοινότητες, Ομάδες Αυτοβοήθειας*. Αθήνα: Κέδρος.

Βιβλία στην κλειστή συλλογή

Bergeret, J. (1999). *Τοξικοεξάρτηση και προσωπικότητα*. (Μτφ. Απόστολος Βερβερίδης) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Fields, R. (2004). *Drugs in perspective: a personalized look at substance use and abuse* (5th ed.). Boston: McGraw-Hill.

Glantz, M. & Pickens, R. (Eds.) (1992). *Vulnerability to drug abuse*. Washington, DC: American Psychological Association.

Λιάππας, Γ. Α. (1999). *Ναρκωτικά : εθιστικές ουσίες, κλινικά προβλήματα, αντιμετώπιση* (4η έκδ.). Αθήνα : Πατάκης.

Λιάππας, Α. & Πομίνοι, Β. (2004). *Ουσιοεξάρτηση: Σύγχρονα θέματα*. ΙΤΑΚΑ – Ελληνικό Τμήμα.

Λυκούδης, Η. (2009). *Η δύναμη του μυρμηγκιού: από το νόημα της χρήσης στην ουσία της θεραπείας*. Αθήνα : Ερευνητές: Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.).

Μάτσα, Κ. (2001). *Ψάξαμε ανθρώπους και βρήκαμε σκιές... Το αίνιγμα της τοξικομανίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.

Μάτσα, Κ. (2012). *Το Αδύνατο Πένθος και η Κρύπτη: Ο τοξικομανής και ο θάνατος*. Εκδόσεις Άγρα.

Παπαδάτος, Γ. Δ. (2010). *Ναρκωτικά και εφηβεία : κοινωνικά και ψυχολογικά αίτια, προγράμματα πρόληψης, παιδαγωγική αντιμετώπιση, νομοθετική αντιμετώπιση*. Αθήνα: Gutenberg.

Πουλόπουλος, Χ. (2011). *Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις*. Αθήνα: Τόπος.

Ζαφειρίδης, Φ. (2009). *Εξαρτήσεις και κοινωνία. Θεραπευτικές κοινότητες, Ομάδες Αυτοβοήθειας*. Αθήνα: Κέδρος.